

107/15.01.02/2023

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristöluvut
PL 2, 13035 AVI
kirjaamo.ita@avi.fi

Lausuntopyyntö: diaarinumero ISAVI/7931/2022

Lausunto Rudus Oy:n vesilain mukaisesta lupahakemuksesta maa-ainesten ottamiseen Tervaruukinsalon pohjavesialueelta kiinteistöillä Rikkola 593-450-8-12, Harjunpää 8-7 ja Kalikkamäki 2-117, Pieksämäki

Itä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) on 22.3.2023 julkaistulla kuulutuksella pyytänyt lausuntoa Rudus Oy:n vesilain mukaisesta hakemuksesta, joka koskee maa-ainesten ottoa Tervaruukinsalon 1E luokan vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Alue sijaitsee noin 1,3 kilometrin etäisyydellä Varkauden kaupungin Syvänsin vedenottamosta, sen kaukovyöhykkeellä. Lausuntoa pyydetään 28.4.2023 mennessä.

Rudus Oy hakee vesilain (587/2011) mukaista lupaa maa-ainesten ottamiseen kiinteistöillä Rikkola 593-450-8-12, Harjunpää 593-450-8-7 ja Kalikkamäki 593-450-2-117 Pieksämäen kaupungissa. Alue sijaitsee valtatie 23 eteläpuolella noin 15 kilometriä Varkaudesta länteen. Ottamisalueen pinta-ala on noin 0,8 hehtaaria ja sitä rajaavat hankealueen kiinteistöihin Harjunpää ja Kalikkamäki kuuluvat reunaluiskat. Otettava maa-aines on pääasiassa karkeaa soraa, jota käytetään rakentamisessa ja kunnossapidossa. Ottomäärä on yhteensä 85 000 m³. Suunniteltu ottoalue sijoittuu pääasiassa avaamattomalle maa-alueelle, mutta rajautuu osin avatuille maa-ainerialueille, näiden reunaluiskiin.

Hakija on arvioinut hakemuksessaan, että maa-ainestoiminta ei sijoitu Syvänsin vedenottamon vaikutusalueelle, joten toiminnalla ei oleteta olevan vaikutusta vedenottamon ottaman veden määrään tai sen laatuun. Ottotoiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia yksityisiin talousvesikaivoihin, koska pohjaveden virtaussuunnassa alle kilometrin etäisyydellä ei sijaitse yksityisiä kiinteistöjä.

Tervaruukinsalon pohjavesialueen suojelusuunnitelman mukaan pohjavesialueiden luonnontilaisilla alueilla sekä pohjaveden ottamoiden lähisuoja-alueilla ei tule sallia maa-ainesten ottoa eikä murskaustoimintaa.

Tervaruukinsalo on yksi Etelä-Savon suurimmista ja merkittävimmistä harjuista. Se kuuluu toiselta Salpausselältä Punkaharjulta alkavaan harjujaksoon, joka ulottuu aina Pohjanlahdelle saakka.

Tervaruukinsalon pohjavesialue on merkitty Etelä-Savon maakuntakaavaan pohjavesialueen (pv) kohdemerkinnällä. Pohjavesialueita koskeva suunnittelumääräyksen mukaan alueelle ei tule sijoittaa pohjaveden laadulle vaaraa aiheuttavaa toimintaa ja pohjavedeksi imeytyvän veden määrä tulee säilyttää riittävänä. Maa-ainesten ottaminen tulee sallia vain maisemointialueille, mikäli se ei vaaranna pohjaveden laatua tai vähennä saatavan pohjaveden määrää. Lisäksi suositellaan, että pohjavesialueille tulisi laatia suojelusuunnitelma, joka onkin laadittu Tervaruukinsalon osalta.

Pääosa Tervaruukinsalon harjualueesta kuuluu harjajensuojeluohjelma- ja Natura 2000 -alueisiin, joka on merkitty myös Etelä-Savon maakuntakaavaan. Luonnonsuojelualueita on Valkeisen (=Tervaruukinsalon lsa) ja Saarikko-lammen (=Saarilamminsuon lsa) rannoilla sekä Mäkirinteen alueelle. Härkäpadot ja Lummelampi, Saarilamminsuo ja Valkeinen on merkitty maakuntakaavaan luonnonsuojelualueina.

Natura-alueiden yhteydessä tulee ottaa huomioon luonnonsuojelulain 65 ja 66 § mukaiset Natura-arvioinnit, jotka koskevat niin kaavoja kuin maa-aines- tai muita lupia, joita alueen läheisyydessä tulee vireille.

Valtatie 23 kulkee itä-länsisuunnassa Tervaruukinsalon pohjavesialueella noin 2,9 kilometrin matkalla. Syvänsin vedenottamo sijaitsee noin 500 metrin metriä tiestä pohjoiseen. Pohjavesi virtaa tieltä vedenottamolle päin. Tutkimustietoa tarvitaan lisää pohjavesialueen geologisesta rakenteesta, pohjaveden virtaussuunnista ja virtausta ohjaavista kalliokynnyksistä.

Alueen länsipuolelle on haettu malminetsintälupaa, josta on valittu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Etelä-Savon maakuntaliitto lausuu asiasta seuraavaa. Maakuntaliitto pitää tärkeänä, että sekä vesilain että maa-aineslain mukaisessa lupaharkinnassa tarkastellaan ja turvataan vedenhankinta käyttöön soveltuvien pohjavesiesiintymien laatu sekä riittävyys. Lupahakemuksen kohteena olevan alueen lähialueella on ollut maa-ainesten ottotoimintaa jo pitkään, ja alueella on joitakin voimassa olevia maa-aineslupia. Uusia lupia maa-ainesten ottoon ei tulisi myöntää pohjavesialueelle. Alueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti pohjavesialueelle ei tule sijoittaa pohjaveden laadulle vaaraa aiheuttavaa toimintaa ja pohjavedeksi imeytyvän veden määrä tulee säilyttää riittävänä. Maa-ainesten ottaminen tulee sallia vain maisemointialueille, mikäli se ei vaaranna pohjaveden laatua tai vähennä saatavan pohjaveden määrää. Tutkimustietoa pohjavesialueen geologisesta rakenteesta tulisi lisätä.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Päivi Rahikainen
Aluesuunnitteluasiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.